

ДО ЕКОЛОГО-ФАУНІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЛУНКИ РІЧКОВОЇ ЛІВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ

Р. А. Лопочук, Ю. В. Тарасова

Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул. Велика Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україна

З усіх теодоксусів *Theodoxus fluviatilis* є найпоширенішим і найвідомішим вітчизняним видом, його українська назва – «лунка річкова». Ці молоски мають напівяйцеподібну товстостінну гладеньку черепашку з боковим 2-3-х обертовим завитком і напівкруглим устям, що закривається кришечкою. Нами оброблено проби молосків з водоймищ з 8 областей Лівобережної України. Лунки поширені у таких типах водних об'єктів як водосховища, річки, канали, струмки, лимани. Швидкість течії у місцях поселення тварин зазвичай коливається у межах від 0,1 до 1 м/с. Найсприятливіші умови ці молоски знаходять за значень чинника глибини від 0,01 до 0,3–0,4, рідше – до 1 м. У водоймищах лунки спостерігаються на різних субстратах (прибережне каміння та стебла зануреної водяної рослинності) і ніколи – безпосередньо на донних відкладеннях. Вони трапляються також на субстратах алохтонного походження – корчах, перегниваючому гіллі дерев та чагарників, листовому опаді, целофанових пакетах, пляшках, консервних банках, тощо. Оптимум життя для знайдених видів у межах нейтрального значення рН середовища [1, 2]. Щільність поселення коливається в межах 10–90 екз./м² (таблиця).

Таблиця

Щільність поселення *Theodoxus fluviatilis*

Місце збору	Щільність поселення, екз./м ²
с. Шамраївка (К.), р. Роставиця	90
с. Половецьке (К.) р. Рось	30
с. Страхолісся (К.), Дніпро	25
м. Біла Церква (К.), Дніпро	10
м. Ржищів (К.), Дніпро	80
с. Сокирне (Ч.), Дніпро	45
с. Гарбузин (Ч.), р. Рось	25
с. Гуляйполе (Ч.), р. Гнилий Тикич	10
м. Житомир (Ж.), р. Тетерів	90
с. Пряжів (Ж.), р. Гуйва	40
с. Скала Подільська (Хм.), р. Збруч	35
с. Козлин (Р.), р. Горинь	70
м. Ржищів (К.), Дніпро	60
с. Сокирне (Ч.), Дніпро	30
с. Гарбузин (Ч.), р. Рось	25
м. Житомир (Ж.), р. Тетерів	80

с. Пряжів (Ж.), р. Гуйва	50
м. Белгород-Дністровський (О.), Дністровський лиман	60
с. Маяки (О.), Дністер	80
м. Ізмаїл (О.), Дунай	50
с. Варварівка (М.), Південний Буг	30
с. Стара Богданівна (М.), Бузький лиман	20
м. Херсон (Х.), Дніпро	30
с. Дар'ївка (Х.), р. Інгулець	55
с. Рибальче (Х.), Збур'ївський лиман	15

Примітка: у таблиці використано такі скорочення назв адміністративних областей України: Ж. – Житомирська, К. – Київська, М. – Миколаївська, О. – Одеська, Р. – Рівненська, Ч. – Черкаська, Хм. – Хмельницька, Х. – Херсонська.

Висновок: порівняння отриманих нами даних щодо поширення лунки річкової в Україні і порівняння їх з літературними відомостями свідчить про те, що за останні десятиліття відбулося різке зменшення загальної кількості цих тварин.

Література

1. *Анистратенко В. В.* Класс Панцирные или Хитоны, класс Брюхоногие – Cyclobranchia, Scutibranchia и Pectinibranchia / В. В. Анистратенко, О. Ю. Анистратенко // Фауна Украины: в 40 т. / НАН Украины, Ин-т зоологии им. И.И. Шмальгаузена. – К.: Велес, 2001. – Т.29: Моллюски, вып. 1, кн. 1. – 240 с.

2. *Тарасова Ю. В.* Моллюски роду *Theodoxus* (Mollusca: Gastropoda: Pectinibranchia: Neritidae) України : автореф. дис. ... канд. біол. наук : 03.00.08 / Тарасова Юлія Вікторівна ; НАН України, Ін-т зоології ім. І. І. Шмальгаузена. – К., 2011. – 20 с.